

MECANISMUL UTILIZĂRII FONDULUI FUNCJAR AL REPUBLICII MOLDOVA

Ion BARBAROȘ,
Universitatea Agrară de Stat din Moldova
Ecaterina BARBAROȘ,
Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

Summary: Based on the previous experience a locative efficiency of land in the business activity. This article proposes some directions of improvement the user for development in planting of living many years in Moldova.

Key words: a locative efficiency of land, productivity, profit, planting of vegetables.

INTRODUCERE

Sectorul agroalimentar din Republica Moldova a fost și rămâne o componentă majoră a economiei moldovenești. În acest domeniu, este implicată aproximativ jumătate din populația activă a republicii și constituie aproximativ 60% din exportul Republicii Moldova. Prin urmare, promovarea de produse agricole în piețe noi, dezvoltarea potențialului de export al întreprinderilor agricole și identificarea barierelor la această etapă de dezvoltare constituie una din condițiile pentru dezvoltarea economică durabilă a republicii.

Avantajul comparativ al produselor agricole moldovenești, inclusiv și cele horticole o constituie puritatea ecologică, un bun gust, o gamă destul de diversificată de produse: alcool, ulei și nuci, legume proaspete și fructe, conserve și suc, porumb zaharat și multe altele.

Printre dintre principalii consumatori de produse agricole moldovenești, inclusiv și legume, nu numai țările CSI, dar și România, Germania, Statele Unite ale Americii, Austria, Franța, Grecia și alte țări. Acest lucru indică posibilitatea de furnizare de produse agricole, inclusiv și legume, pe piețele din țările dezvoltate, unde există cerințe foarte stricte de calitate.

Fondul funciar este principalul instrument indispensabil și pentru producerea de produse agricole. În plus, fondul funciar constituie izvorul de resurse naturale utilizate de către populație.

Valoarea pământului ca un mijloc de producție urmează să fie cuantificat, de exemplu, său de evaluat. Criteriul pentru evaluarea economică a terenurilor agricole, valoarea sa ca un mijloc de producție o constituie profitul net.

Analiza practicilor agricole mondiale ne permite să formulăm anumite tendințe sau perspective de dezvoltare, caracteristic pentru dezvoltarea sa. Ele sunt asociate cu procesul de adaptare a industriei alimentare din Republica Moldova la condițiile de piață în permanentă schimbare și a noilor tehnologii pentru a concura pe piața produselor alimentare, reglementarea de către guvern a producției și distribuției de produse agricole, și de alți factori.

MATERIALE ȘI METODE DE CERCETARE

În investigațiile efectuate au fost folosite metode științifice de cercetare: grupări de analiză și sinteză, economice și metode statistice de cercetare.

Ca material pentru cercetare au fost utilizate datele oferite de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și FAO MOLDOVA STAT.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Pentru a examina eficiența folosirii fondului funciar, vom reda suprafețele ocupate de culturile legumicole pe republică (tab. 1). Aceasta ne va permite de a cunoaște situația la momentul examinării problemelor legate de utilizarea fondului funciar sub diferite culturi agricole, ponderea fiecărei în suprafața totală. Folosirea în cultură a unei specii, sau alteia are o importanță semnificativă, deoarece potențialul de adaptivitate și productivitate este diferit de la o specie la alta, iar în rezultat și veniturile de la realizarea producției va fi în funcție de acești indici.

Tabelul 1 - Structura suprafețelor însămânțate cu leguminoase și bostănoase în Republica Moldova în anul 2010

Nr. crt.	Specia	Suprafața, mii ha	Pondere, %
1	Total	77,7	100
	Inclusiv:		
1.1.	Leguminoase	38,2	49,2
	Inclusiv:		
	Tomate	7,8	10,0
	Ardei	1,6	2,1
	Varză	3,1	4,0
	Morcov	2,15	2,8
	Ceapă	8,9	11,5
1.2.	Bostănoase	10,4	13,4
	Inclusiv:		
	Pepene verde	2,9	3,7
	Castravețe	2,4	3,1
1.3	Cartof	27,6	35,5

Sursa: Elaborată de către autor în baza datelor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și FAO STAT MOLDOVA.

În conformitate cu planul de însămânțare a terenurilor agricole cu culturi legumicole și bostănoase, elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova în 2010, s-a observat următoarea situație. Analiza datelor ne demonstrează, că din suprafața totală cca. 50% o ocupă culturile legumicole, pe locul doi se situează cartoful, iar restul de suprafață este ocupată de bostănoase.

Pentru a evalua eficiența economică de utilizare a terenurilor în agricultură este folosit un sistem de indicatori metrici cum ar fi: productivitatea culturilor majore; producția agricolă pe unitate de suprafață de teren; valoarea producției brute; venitul brut pe unitate de teren arabil, etc.

Tabelul 2. – Dinamica recoltei obținute în plantațiile de leguminoase și bostănoase amplasate în Zona de Centru a Republicii Moldova în anii 2009-2010

Specia	Soiul	Recolta, t/ha		
		2009	2010	Media pe 2 ani
Tomate, teren deschis	Sunrise F1	60,6	52,8	56,7
	Laguna	54,6	43,2	48,9
Tomate, teren protejat	Lica F1	170,0	130,0	150,0
	Dacia F1	165,0	156,0	160,0
Ardei, teren deschis	Albatros F1	40,6	46,8	43,7
	Aristotel F1	40,5	50,4	43,4
Varză, teren deschis	Otorina F1	55,2	41,7	48,4
	Brigadier F1	62,2	57,2	59,7
Cartof	Alwara	23,9	24,0	24,0
	Artemis	31,9	33,8	32,8
Morcov	Presto F1	48,3	41,8	45,0
	Santa Cruz F1	52,5	57,2	54,9
Ceapă	Antelope F1	28,8	33,8	31,3
	Melody F1	43,4	40,5	42,0
Castravete, teren deschis	Masha F1	33,2	36,8	35,0
	Deviz F1	74,0	38,0	66,0
Media pe toate culturile		8,9	11,3	10,1

Sursa: Elaborată de către autor în baza datelor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și FAO STAT MOLDOVA.

Analiza datelor expuse în tabelul 2 a demonstrat următoarele. Cel mai mare randament în anii 2008-2009. în zona centrală a Republicii Moldova a fost observată la tomatele în cultura pe teren protejat și a constituit 150-160 tone / ha, iar cel mai mic randament s-a obținut la cartof și a constituit numai 24.0 t / ha. Randamentul mediu pe toate culturile în republică în anii studiați a constituit 10,1 t / ha.

Analiza datelor expuse din tabelul 3 ne demonstrează următoarele. Cea mai mare profitabilitate în anii investigați 2008-2009 au fost obținute la tomatele cultivate pe teren protejat și a constituit 450 – 480,0 mii lei pe hectar, iar cel mai mic - respective la varză, cultivată pe teren deschis și a constituit numai 48,40 mii lei / ha. În același timp, randamentul mediu al profitului net pe tară a constituit numai 30,30 mii lei pe hectar, care este mult mai mic față de culturile menționate.

Din cele examinate a mai sus putem concluziona despre fezabilitatea de a extinde suprafața cultivată cu tomate, cultură mai profitabilă, în deosebi pe teren protejat.

Pentru dezvoltarea eficientă pe termen lung a pieței agro-alimentare în Republica Moldova este necesar de a stimula producția și vânzarea de bunuri, în conformitate cu cerințele unei economii moderne de piață, utilizarea deplină a experienței țărilor dezvoltate.

Reglementarea de stat a pieței produselor alimentare la nivel local nu este atât de mult un instrument de întreținere și dezvoltarea unor avantaje competitive locale, crearea unei infrastructuri de piață, dar forma în care autoritatea regională investește percepția sa de piață și a metodelor sale de reglementare.

Tabelul 3 – Dinamica profitului obținut în plantațiile de leguminoase și bostănoase amplasate în Zona de Centru a Republicii Moldova în anii 2009-2010

Specia	Soiul	Profit net, mii lei/ha		
		2009	2010	Media pe 2 ani
Tomate, teren deschis	Sunrise F1	121,2	105,6	113,4
	Laguna	109,2	86,4	97,8
Tomate, teren protejat	Lica F1	510,0	390,0	450,0
	Dacia F1	495,0	468,0	480,0
Ardei, teren deschis	Albatros F1	121,8	140,4	131,1
	Aristotel F1	121,5	151,2	136,2
Varză, teren deschis	Otorina F1	55,2	41,7	48,4
	Brigadier F1	62,2	57,2	59,7
Cartof	Alwara	47,8	48,0	48,0
	Artemis	63,8	67,6	65,6
Morcov	Presto F1	96,6	83,6	90,0
	Santa Cruz F1	65,0	114,4	109,8
Ceapă	Antelope F1	86,4	101,4	93,9
	Melody F1	130,2	121,5	126,0
Castravete, teren deschis	Masha F1	66,4	73,6	70,0
	Deviz F1	222,0	174,0	198,0
Media pe toate culturile pe republică		26,7	33,9	30,3

Sursa: Elaborată de către autor în baza datelor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al republicii Moldova și FAO STAT MOLDOVA.

Una dintre cele mai mari probleme ale economiei agricole o constituie menținerea parității prețului a produsele agricole și cele industriale.

Cu dificultăți în atingerea de paritate față de preț, probabil, se confruntă în toată țara. Motivul pentru aceasta o constituie diferențele fundamentale în economia agriculturii și industriei. Ele au o influență destul de puternică asupra raportului dintre rata și direcția de modificare a prețurilor produselor industriale și cele agricole.

În primul rând, din cauza sezonieră a producției agricole, inclusiv și a fructelor, prețurile din acest domeniu se modifică cu mult mai lent decât nivelul mediu al prețurilor pe țară, inclusiv și cele din industrie.

În al doilea rând, gradul ridicat de monopolizare a firmelor industriale care produc bunuri destinate sectorului rural. În același timp agricultorii își realizează produsele la mulți cumpărători.

Anume denaturarea prețurilor sunt o cauză majoră a aprovizionării slabe a pieței interne cu produse alimentare și creșterea prețurilor.

Astfel, la obiectele de reglementare de către stat a prețurilor se referă și produse agricole și cele alimentare.

Reglementarea de către stat a prețurilor pentru anumite grupe de mărfuri care sunt cele mai relevante este o parte importantă a reglementării macroeconomice.

Astfel, necesitatea de influență a guvernului asupra prețurilor servește ca o zonă de reglementare macroeconomică și, în special se manifestată în următoarele domenii de reglementare de stat: Menținerea pe piață a mediului competitiv; Prevenirea monopolizării; Efectuarea politicilor orientate social;

Impact asupra raportului optim între prețurile de comerț exterior și a prețurilor pe piața internă.

Mecanismul de influență a statului asupra prețurilor funcționează numai la nivel macroeconomic, dar și la cel microeconomic

Măsurile microeconomice de influență a guvernului asupra prețurilor sunt mai specifice și includ: Controlul asupra monopolurilor naturale și altele; De stabilire a prețurilor de bunuri și servicii de mare importanță socială; De monitorizare a

întreprinderilor implicate în poziție dominantă pe piață; Protecția juridică și judiciară a prețurilor contractuale și a contractului; De aplicare a accizelor la impozitarea anumitor bunuri; Subvenții și subvenții de preț; Reglementarea de prețuri și tarife în activitatea economică externă; Indexarea prețurilor; Organizarea statisticii prețurilor; De monitorizare a controlului prețurilor.

Printre problemele rezolvate de către stat cel mai important o constituie să se asigure raport eficient de monopol și a concurenței.

Astfel, într-o piață modernă, utilizarea eficientă a resurselor funciare este un proces complex influențat de mai mulți factori. Selectarea orientării generală în același timp, și abordări pentru stabilirea prețurilor pentru produsele noi și cele existente fabricate, serviciile prestate cu condiția ca să crească volumul vânzărilor, cifra de afaceri, creșterea volumului producției, a maximiza profiturile, și să consolideze poziția pe piață a firmelor care acționează în cadrul politicilor de prețuri actuale.

CONCLUZII

Cercetările efectuate au demonstrat necesitatea majorării suprafețelor ocupate de cultura tomatelor, în deosebi în terenul protejat, ca cea mai profitabilă specie legumicolă.

Pentru dezvoltarea eficientă a pieței agroalimentare din Republica Moldova în perspectivă este necesar de a stimula producerea, valorificarea și realizarea acelor produse, care corespund cerințelor economiei contemporane de piață, folosind la maximum experiența țărilor dezvoltate economic.

BIBLIOGRAFIE

1. FAO, Buletin of statistics (2006-2009). <http://faostat.fao.org/faostat>.
2. ВОДЯНИКОВ, В.Т., ЛЫСЮК, А.И., ГЕВОРКОВ, Р.Л., ХУДЯКОВА, Е.И. Практикум по экономике сельского хозяйства. М.: КолосС, 2008, 232 с.